8 november 2024

Betoog GroenLinks begroting 2025

Voorzitter, In Zwolle gaat het met de meeste inwoners goed. Een dak boven het hoofd, een auto, een fiets om naar je werk te kunnen gaan, een fijn sociaal leven met lieve vrienden en familie. Zwollenaren geven onze stad maar liefst een 7,8 bleek gisteren weer uit de uitkomsten van het Buurt-voor-buurt onderzoek. Wij hebben het goed voor elkaar en daar mogen we trots op wezen.

We zien het ook terug in de begroting voor volgend jaar. Het college is er in geslaagd een mooie begroting te presenteren, die uitstekend aansluit op wat wij als raad hebben meegegeven bij de Perspectiefnota. GroenLinks stemt dan ook van harte in met deze begroting en geeft het college én de ambtenaren onze complimenten!

Nog niet zo lang geleden kwam ik Zaïr tegen. Hij vertelde mij dat hij 1 jaar, tien maanden en 10 dagen in Nederland woonde. Hij wacht aan de dr van Deenweg in een kamer met drie andere mensen totdat iemand hem komt vertellen of hij mag blijven in Nederland in Zwolle of dat hij terug moet naar het door oorlog onveilige Syrië. Zijn gezin wacht in Turkije ook op dat besluit en moet daarna dan nog minimaal 2 jaar langer wachten, voordat zij ook mogen komen naar het veilige Nederland. En tot die staat het leven voor Zaïr en zijn familie stil. Ze mogen niet werken. Niet inburgeren. Niet een keer uit eten samen. Ik gun Zaïr zo graag een stukje meer geluk en dat hij ook gewoon mee kan doen met zijn gezin en een fijn sociaal leven in onze stad in ons veilige land kan hebben. Die droom is helaas nog ver weg.

Begroting zelf

De financiën staan onder druk. Steeds meer taken komen vanuit Den Haag naar de gemeenten en dat gaat gelijk gepaard met bezuinigingen. Toekomstige structurele begrotingsruimte is beperkt. Dat betekent dat we continue kritisch moeten nadenken welke investeringen we wel en niet doen om in 2026 en 2027 voldoende ruimte over te houden.

Zwolle is gelukkig nog in staat om alles te doen wat nodig is en kan daarmee een sluitende begroting leveren, maar steeds meer gemeenten slagen daar niet in. Zij moeten drastischere keuzes maken, die negatieve gevolgen hebben voor de leefbaarheid.

De VNG roept tegelijk gemeenten op om als signaal naar Den Haag géén sluitende begroting neer te leggen, omdat er simpelweg te weinig middelen van het Rijk komen om alle taken uit te voeren. Er zijn meerdere gemeenten in het land die gehoor geven aan die oproep. Zwolle kiest daar niet voor en GroenLinks vindt dat voor nu verstandig. Maar het betekent wel dat we nu minder kunnen realiseren dan onze ambities. Denk bijvoorbeeld aan Onderwijshuisvesting en het verduurzamen van maatschappelijk vastgoed. Voor het ‘ravijnjaar’ 2026 zouden we dit wel serieus willen overwegen. Hierop graag reactie van de wethouder.

Klimaatadviezen Burgerberaad

GroenLinks is blij dat dit college 2 ton beschikbaar stelt om uitvoering te geven aan de uitkomsten van het burgerberaad. Dankzij een initiatiefvoorstel ~~van GroenLinks en D66~~ tijdens de vorige periode hebben we in Zwolle voor het eerst een burgerberaad gehouden, waarin ruim 100 willekeurige inwoners van de stad is gevraagd om mee te denken over de aanpak van een belangrijk thema. Vanzelfsprekend is GroenLinks blij dat het klimaatbeleid uitgebreid is besproken en dat het burgerberaad met goed afgewogen en breed gedragen adviezen komt. Onze fractie wil dan ook graag als aanvulling op dat wat al gedaan wordt, zo snel mogelijk aan de slag met een aantal adviezen die op korte termijn gerealiseerd kunnen worden. Het gaat dan om een bundeling van adviezen die erop gericht is om mensen goed voor te lichten wat er mogelijk is en de Zwollenaren daarover actief te benaderen. Verder zouden wij graag willen laten onderzoeken of en zo ja op welke manier, de gemeente een rol zou kunnen spelen in het voorschieten van kosten voor energiebesparende maatregelen. Op deze manier kan er bij de PPN opnieuw gekeken worden naar welke adviezen uit het burgerberaad nog meer uitgevoerd kunnen gaan worden. GL wil graag dit proces op 'stoom' houden en dient daarom de motie mede in om aan snel de slag te kunnen met de voorgestelde maatregelen uit de adviezen.

GroenLinks heeft wel zorgen over het budget voor het Programma Energietransitie. In het budget wordt rekening gehouden met 2 miljoen aan CDOKE Rijksmiddelen, waarvan de nieuwe regering inmiddels heeft aangekondigd hier fiks op te gaan korten. Dat zou een gat van vier ton op kunnen leveren in het programma. Hoe kijkt de wethouder daar tegen aan?

Voorzitter, dat brengt mij bij de inkomensregelingen

gemeentelijke regelingen voor mensen met een lager inkomen. GroenLinks is blij dat Zwollenaren met een kleine beurs steeds beter de wegen naar de gemeentelijke regelingen weten te vinden. Het is goed dat we de inkomensgrens voor deze regelingen hebben uitgebreid naar 130%. In Zwolle werken we aan een brede welvaart. Wat GroenLinks betreft houden we in de toekomst rekening met een nog beter gebruik van deze regelingen. De vereenvoudiging van de toegang en het nog beter bekend maken van de regelingen moet doorgaan. Het helpt om de inkomenskloof te verkleinen in de stad.

Natuur investeringsagenda

De natuur en het groen in de stad krijgen de komende jaren een prachtige impuls. De natuurinvesteringsagenda (NIA) gaat van start en hiervoor stelt het college structureel 2 ton beschikbaar. Samen werken we aan een groenere stad. Dat is ook nodig voor het welzijn van dieren, planten en mensen. Met alle ontwikkelingen in de stad is het noodzakelijk om ook het groen, de natuur en de biodiversiteit in de stad te versterken. GroenLinks wil het college complimenteren met deze mooie stap vooruit en vraagt tegelijk of het nog kansen ziet om vanuit andere projecten en programma's nog meer te kunnen bijdragen?

Voorzitter, dan kom ik bij het onderwerp Wonen

Inmiddels staan er meer dan 100 flexwoningen in Zwolle. Hoewel flexwoningen een relatief grote doorstroom kennen, voorzien ze wel in een behoefte. Zeker als we ze op geschikte plekken en niet in massale aantallen bouwen, is het voor veel starters een oplossing.
Landelijk loopt de woningbouw stroef en dat zien we ook in Zwolle. Met name ontwikkelaars bouwen veel minder dan we graag zouden zien. We stellen in Zwolle hoge eisen aan de bouw van woningen daar zijn we trots op. Toch zouden we in sommige gevallen eenmalig, met instemming van de raad van bepaalde eisen af kunnen wijken, omdat de vele verschillende eisen soms ook maatwerk in de weg zitten. Een duidelijk aanspreekpunt daarvoor bij de gemeente voor ontwikkelaars zou hierbij kunnen helpen. We zijn benieuwd of het college hier mogelijkheden toe ziet. Graag een reactie.

Ondanks het feit dat gezinnen met thuiswonende kinderen een steeds kleiner deel van de Nederlandse samenleving zijn, willen we ook deze groep graag in de stad houden. Ongeveer tweederde van de woningen in Zwolle is een eengezinswoning, maar slechts een derde van de huishoudens is een gezin met kinderen. Het is daarom nodig om in de komende jaren in te blijven steken op de doorstroming van ouderen naar voor hen aantrekkelijke woningen.

Gelukkig lukt het wel om de woningen te bouwen, die het hardst nodig zijn: sociale huurwoningen, woningen voor starters en woningen met een zorgaanbod. Bovendien zit er ook voor die groepen nog voldoende in de pijplijn.

Mobiliteit
Er gebeurt veel in Zwolle op gebied van mobiliteit. De Koggelaan en de singel richting Assendorp zijn inmiddels prachtig vernieuwd. De straten zijn groener, gezelliger en er is meer ruimte voor de voetganger en de fietser. De gemeente heeft een samenhangende visie op mobiliteit voor de lange termijn. Die visie is niet dogmatisch, maar adaptief. Dat is ook nodig, want zo kunnen we de uitvoering van delen van de visie over parkeren en verkeersveiligheid aanpassen aan nieuwe ontwikkelingen.

De duurzame visie van Zwolle op mobiliteit past ook bij de status van Zwolle als wereldfietsstad. GroenLinks wil daarin nog meer nadruk leggen op innovaties die het fietsen in de stad nog veiliger en comfortabeler maken. Hier dienen we een motie over in.

Omzien naar elkaar

Voorzitter, Voor GroenLinks is het belangrijk dat er voldoende voorzieningen zijn in wijken en buurtschappen. We streven naar een 15 minutenstad, waarin je alle belangrijke voorzieningen altijd binnen maximaal 15 minuten loopafstand bereikbaar hebt. Want als je de voorzieningen dichtbij hebt, maak je minder vervoersbewegingen én ontmoet je ook mensen uit je eigen buurt, je eigen wijk, zoals bijvoorbeeld ook de GRIP-kar en dan is het ook handig om te weten hoe laat die waar staat. Daarom dienen we een motie in om dit beter zichtbaar te maken.

Eenzaamheid komt steeds meer voor. Daarom is het belangrijk dat er in de wijk, nabij voldoende wordt georganiseerd en maatschappelijke organisaties en vrijwilligers goed ondersteund worden. We moeten blijven omkijken naar elkaar. Een hechte gemeenschap zoals Whythmen is daarom een voorbeeld voor de stad en GroenLinks staat dan ook achter de flinke investering in het Kultuurhuus.

Samenkomen op een fijne plek is ook voor jongeren belangrijk en daarom is ook de investering in de ontmoetingsplek in Holtenbroek een goede stap.

Sport en cultuur zijn bij uitstek gelegenheden om samen te zijn, te bewegen elkaar te inspireren. Beiden zijn niet alleen plekken voor ontmoeting en beweging, maar beiden hebben een belangrijke rol voor de gezondheid van Zwollenaren. Voor GroenLinks is en blijft het daarom belangrijk om onze cultuursector zo goed mogelijk overeind te houden en voor zoveel mogelijk mensen sporten mogelijk te houden.

Maar, voorzitter, dat is ten slotte niet eenvoudig. En het wordt moeilijker in de toekomst. Want als het aan het huidige kabinet ligt worden sport én cultuur veel duurder en komen er minder financiële middelen naar gemeenten om onze voorzieningen in stand te kunnen houden. GroenLinks maakt zich hier grote zorgen over en vraagt het college of zij bereid is om dit signaal vanuit Zwolle ook in de VNG en richting het kabinet stevig te laten horen.

Met deze begroting werken we verder aan een groene en sociale stad, waarin we omzien naar elkaar. Er woonruimte komt voor studenten, ouderen en daarmee doorstroom in de volkshuisvesting. Een stad waar Zaïr hopelijk snel zekerheid krijgt over zijn verblijfsvergunning en vervolgens zo snel als mogelijk zijn gezin weer in de armen kan sluiten om daarna samen met ons mee te doen in onze samenleving in ons Zwolle.

Dankuwel voorzitter